

▲	Tartalom	Fogalmak	Törvények	Képletek	Lexikon	▶
---	----------	----------	-----------	----------	---------	---

Lexikon

A Á B C D E É F G H I Í J K L M N O Ó Ö Ő P Q R S T U Ú Ü Ű V W X Y Z &

S

s

A *másodperc* (mértékegység) jele (a latin *secundum* = másodperc alapján).

s

Az *út* jele (a latin *spatium* = térköz alapján).

S

A *siemens* (mértékegység) jele.

sebesség

A pillanatnyi sebességet röviden csak sebességnek nevezzük. Jele v , SI-mértékegysége:

$$[v] = \frac{\text{m}}{\text{s}}.$$

Segner János András

Segner János András (Pozsony, 1704. október 9. – Halle, 1777. október 5.) magyar orvos, matematikus, fizikus és csillagász. 1735–1755 között a göttingeni egyetemen tanított, majd 1755-től haláláig a hallei egyetem professzora volt. Nevéhez fűződik a göttingeni egyetem csillagvizsgálójának létrehozása. Legismertebb alkotása a hatás-ellenhatás elve alapján működő Segner-kerék, amellyel 1750-ben már vízimalmot hajtottak a németországi Nörtenben.

Segner-kerék

A *Segner-kerék* a hatás-ellenhatás elve alapján működő eszköz. Egy függőleges tengely körül forgó víztartály alsó részén vízszintes karok nyúlnak ki, melyek végéből érintő irányba kifolyó víz forgásba hozza az eszközt. A berendezés megalkotója *Segner János András* magyar orvos, matematikus, fizikus és csillagász volt, a Segner-kerékkal 1750-ben már vízimalmot hajtottak a németországi Nörtenben.

SI

A *Nemzetközi Mértékegységrendszer* rövidítése. (A francia *Système international d'unités* kifejezés alapján, melynek jelentése mértékegységek nemzetközi rendszere.)

siemens

A *vezetőképesség* SI-mértékegysége a *siemens*, jele S.

$$[G] = S = \frac{1}{\Omega} = \text{m} \cdot \text{kg} \cdot \text{s}^2 \cdot \text{A}^{-2}.$$

A siemens elnevezés *Werner von Siemens* német mérnök nevéből származik.

Siemens, Werner von

Werner von Siemens (Lenthe, 1816. december 13. – Berlin, 1892. december 6.) német mérnök, a róla elnevezett vállalat egyik alapítója. Az elektromosságban területén végzett kutatásokat és számos elektromos eszközt készített (távító, dinamó, villanymotor, villanymozdony stb.). Tiszteletére róla nevezték el a vezetőképesség SI-mértékegységét (siemens, S).

sievert

A dózisegységérték SI-mértékegysége a *sievert*, jele Sv. A sievert elnevezés *Rolf Sievert* svéd orvosi fizikus nevéből származik.

Sievert, Rolf

Rolf Sievert (Stockholm, 1896. május 6. – 1966. október 3.) svéd orvosi fizikus. Jelentősen hozzájárult az ionizáló sugárzás emberi szervezetre gyakorolt hatásainak megismeréséhez, számos sugárdózis mérő műszert talált fel. Tiszteletére róla nevezték el a dózisegységérték SI-mértékegységét (sievert, Sv).

síkbeli polárkoordináta-rendszer

A síkbeli polárkoordináta-rendszer. Ennek bázisa az O kezdőpont (origó) és az O -ból kiinduló, skálázott T félegyenes (polártengely). A sík egy tetszőleges P pontjának a polárkoordinátái a következők:

- r a P pont távolsága az O kezdőponttól, a vezérsugár ($0 \leq r$),
- α a T polártengely és az OP félegyenes közti szög, a polárszög ($0^\circ \leq \alpha < 360^\circ$).

A két polárkoordináta latin eredetű elnevezése: rádiusz (r) és azimut (α).

skalármennyiség

Az olyan mennyiséget, amelyet egyetlen számérték és a mértékegység egyértelműen meghatároz, *skalármennyiségnek* nevezzük

sokszögmódszer

Több vektort úgy adhatunk össze, hogy az első vektor végpontjából kiindulva felrajzoljuk a második vektort, annak végpontjából kiindulva a harmadikat stb. Az összegvektor az első vektor kezdőpontjából az utolsó vektor végpontjába mutató vektor lesz. Ezt az eljárást *sokszögmódszernek* nevezzük.

Stevin, Simon

Simon Stevin (Brugge, 1548 – ?, 1620) holland fizikus, matematikus. Elsőként ő ábrázolta az erőt nyíllal, és megmutatta, hogy az erők paralelogramma-módszerrel összegezhetőek. A matematikában ő vezette be a tizedestörtek használatát (1585).

súly

Azt az erőt, amelyet a test az alátámasztásra vagy a felfüggesztésre kifejt, *súlynak* nevezzük. A súly jele: G . A hatás-ellenhatás elvének megfelelően a súly nagysága megegyezik a tartóerő nagyságával, de iránya azzal ellentétes, tehát lefelé hat.

$$\mathbf{G} = -\mathbf{F}_t.$$

súlytalanság

Súlytalanság esetén az alátámasztás, illetve a felfüggesztés nem fejt ki erőt a testre. Súlytalanság jön létre minden olyan esetben, amikor a testre csak a nehézségi erő hat.

súrlódás

súrlódási tényező

Sv

A *sievert* (mértékegység) jele.

szabadesés

A kezdősebesség nélkül leeső test mozgását szabadesésnek nevezzük (feltéve, hogy a közegellenállás elhanyagolható).

szögsebesség

A pillanatnyi szögsebességet röviden csak szögsebességnek nevezzük. Jele ω , SI-mértékegysége:

$$[\omega] = \frac{1}{\text{s}}.$$

szöggyorsulás

A pillanatnyi szöggyorsulást röviden csak szöggyorsulásnak nevezzük. Jele β , SI-mértékegysége:

$$[\beta] = \frac{1}{\text{s}^2}.$$